


# ***JAWS® Plus***

Manual

**Skärmläsare Förstoring Punktstöd  
(JAWS / MAGic)**

Freedom Scientific, Inc.  
Januari 2015



PUBLISERAD AV  
Freedom Scientific  
11800 31st Court North  
St. Petersburg, Florida 33716-1805  
USA  
<http://www.FreedomScientific.com>

Informationen i detta dokument kan ändras utan notering. Ingen del i detta dokument får kopieras eller föras vidare i någon form, elektroniskt eller mekaniskt, av någon anledning, utan skriftligt tillstånd från Freedom Scientific.

Copyright © 2010 Freedom Scientific, alla rättigheter reserverade.

JAWS är registrerade varumärken från Freedom Scientific i USA och andra länder. Microsoft, Windows 10, Windows 8.1, Windows 7, Windows Vista, och Windows Server är registrerade varumärken från Microsoft Corporation i USA och/eller i andra länder.

|                                  |       |
|----------------------------------|-------|
| Välkommen till JAWS Plus         | 4     |
| Systemkrav                       | 5     |
| Installera JAWS Plus             | 6     |
| Aktivera                         | 7     |
| Kör startguide                   | 8     |
| Använda FSReader                 | 9     |
| Starta JAWS /MAGic första gången | 10    |
| Starta JAWS automatiskt          | 11-12 |
| Hjälp, MAGic tangenten           | 13-15 |
| Komma igång                      | 16-17 |
| Knappar för förstoring           | 18    |
| Knappar för verktyg              | 19    |
| Läsa                             | 20-23 |
| Platsmärken                      | 24    |
| Kommandon                        | 25-34 |
| Laptop kommandon                 | 35-38 |
| Windows kommandon                | 39-41 |
| Felbeskrivning                   | 42    |

Freedom Scientific har utvecklat en hel uppsättning av skärmläsare och förstoringprogram, anteckningshjälpmedel, punktdisplayer och andra hjälpmedel för blinda och synskadade datoranvändare. Med våra produkter, kan användare få tillgång till en hel värld av information, utbildning och jobbrelaterade program för att söka på Internet, läsa och skriva e-postmeddelande, arbeta med kalkylark eller få tillgång till informationen i en databas. Vår programvara väljs av blinda och synskadade människor runt om i världen.

Freedom Scientific är bland annat ledande på program utvecklade av blinda för blinda användare. Många av våra utvecklare, personal för teknisk support och säljare använder själv våra produkter. Vi är fast beslutade om att förbli i frontlinjen för tillgänglighetsteknik, för både vår egen utveckling och utvecklingen av individerna med synskador.

JAWS Plus erbjuder en mångsidig skärmläsarfunktion och förstoring för Windows som ger en stor möjlighet till anpassning genom kraftfulla verktygsprogram.

### Format

Om ett kommando kräver att du trycker på tangentbordet, skrivs tangenten som en stor bokstav i fetstil. Om kommandot kräver att du trycker flera tangenter, skrivs alla tangenter i kombinationen med ett plus (+) mellan. Till exempel, Tangenten **ALT+F** kräver att du håller nere **ALT** och trycker på **F**. Det kan också förekomma sekvenser av tangenter. **ALT+F, O** betyder att du ska trycka **ALT** och **F** samtidigt, släppa dem, och sedan trycka ett **O**.

JAWS /MAGic hämtas från hemsidan [www.freedomscientific.se](http://www.freedomscientific.se) får man själv välja mellan 32 och 64 bitarsversion.

JAWS/MAGic Professional kan användas med Windows® 10, Windows 8.1, Windows 7, Windows Vista, Windows Server® 2012, and Windows Server 2008.

Processor minimum 1.5 Ghz. RAM minne 2 Gb för Windows 32-bit och 4 Gb för Windows 64-bit.

JAWS kräver mindre än 800MB ledigt utrymme på hårddisken för program och inställningsfiler. Ytterligare plats krävs för JAWS utbildningsmaterial, operativsystem, andra program och Windows swap-fil.

Ett bildskärmskort som klarar en skärmupplösning på minst 800x600 med 16 bitars färger (1024x768 upplösning med 32 bitars färger rekommenderas).

Installationsguiden installerar JAWS/MAGic på din dator. Installationsguiden ger dig talstöd under installationen, och om du har en Focus punktdisplay kan du även läsa skärmen i punktskrift.

**Obs:** Du måste ha loggat in till Windows på ett konto med administratörsrättigheter.

För att installera JAWS /MAGic på din dator, gör så här:

1. Sätt in din program DVD. När Freedom Scientifics dialogruta för installationen öppnas, tryck ENTER för att välja knappen JAWS skärmläsare. Tryck ENTER igen för att välja knappen Installera.
2. Du hör ett antal klickande ljud under tiden det talande installationsprogrammet startar. Detta tar ett antal minuter, så ha tålamod. Om du får en uppmaning att starta om din dator, gör det.
3. Efter Installationsguiden startats, får du en fråga om att acceptera licensavtalet för slutanvändare, och sedan att välja mellan en standard eller anpassad installation. Välj "Anpassad" om du vill välja en annan programmap, installera fjärrstyrningsklient eller lägga till en svensk talsyntes eller en punktdisplay.
4. Efter val av typ av installation, följ instruktionerna för att slutföra installationen. Under installationen, får du en fråga om du vill lägga till drivrutiner för ytterligare talsynteser och punktdisplayer. Om du väljer "Ja", följ instruktionerna du får för att välja den enhet du vill använda.
5. När installationen är klar, välj SLUTFÖR för att avsluta installationsguiden. Upprepa steg 1-4 för MAGic.
6. Om detta är en ny JAWS/MAGic-installation, är nästa steg att slutföra aktiveringsprocessen. Annars öppnas JAWS Startguide. Använd den till att ställa in grundläggande JAWS/MAGic-inställningar.

”Internet License Manager”, ILM, låter dig aktivera JAWS/MAGic via en Internetanslutning. Aktiveringsprocessen startas automatiskt när du startar JAWS/MAGic.

1. I dialogrutan Aktivering, välj Mata in Licensnummer manuellt.
2. Välj Aktiveraknappen.
3. Välj nu via Internet och tryck nästa.
4. Skriv in den 20 tecken långa aktiveringskoden, tryck nästa.
5. Internet License Manager aktiverar nu JAWS. Denna process kan ta några minuter. När aktiveringen är slutförd, välj Avsluta.

Steg 1-5 ska utföras på både JAWS och MAGic. Det är olika aktiveringskoder för programmen.

**Obs:** Om Internet License Manager inte kan aktivera JAWS/MAGic, kan du behöva ändra inställningarna på din brandvägg. Läs i Aktiveringshjälpen för mer information.

### Dongle Licens

En dongle är en hårdvara som du kan ansluta till en dators parallell- eller USB-port (beroende på typ av dongle). JAWS är licensierat till att köra på den datorn så länge donglen är ansluten. Detta är användbart om du frekvent behöver använda JAWS på många olika datorer och inte vill aktivera programmet på var och en av dem.

När JAWS startar, kontrolleras först om en dongle är ansluten till datorn. Om den är ansluten, använder JAWS informationen för den licensen som finns på donglen för att licensiera JAWS. Om ingen dongle är ansluten, söker JAWS efter licensinformation lagrad på datorn. Du kan använda ”Visa Dongleinformation” för att få information om licensen på en dongle som är ansluten till din dator. För att starta detta program, öppna Startmenyn och välj Program, JAWS, Verktyg, Visa Dongleinformation.

JAWS/MAGic startguide är ett användbart verktyg som låter dig ställa in vissa inställningar för tal och punkt, användarnivå, uppstart och att installera utbildningsmaterial. Under en ny installation, dyker Startguiden upp efter du avslutat produktaktiveringen. Du kan även alltid starta den senare från JAWS/MAGic Hjälpmeny genom att trycka ALT+H och välja Startguide.

### Installera Vocalizer Expressive talsynteser

På program-DVD:n finns även talsynteserna Vocalizer Expressive. Den innehåller många röster på ett flertal språk. För att installera dessa röster, mata in DVD:n i datorns DVD-spelare. Följ sedan instruktionerna för att välja vilka röster du vill installera och slutför installationen. Du kan även lyssna på exempel av de olika rösterna, och sedan ladda ner och installera röster genom att besöka [www.freedomscientific.com](http://www.freedomscientific.com), välja länken Downloads och sedan länken Vocalizer Expressive Voices.

### FSReader och träningsmaterial

JAWS program-DVD innehåller grundläggande träningsmaterial i en digitalt dokumentformat som heter DAISY (Digital Accessible Information System). Du kan lyssna till eller läsa träningsmoduler genom att använda FS Reader (Freedom Scientifics DAISY-spelare) som automatiskt installeras med JAWS. Som standard installeras också minst en DAISY-bok (FSReadeGettingStarted).

### Installera Utbildningsmaterial vid installation (Engelsk)

Efter att du installerat JAWS Plus från JAWS produkt-DVD, kommer JAWS/MAGic startguide att starta och erbjuda dig att installera utbildningsmaterial. För att installera dessa böcker, välj kryssrutan Installera utbildningsmaterial, välj Nästa och följ de följande instruktionerna på skärmen.

**Obs:** Det finns en hel serie med utbildnings- och handledningsböcker i DAISY-format tillgängliga att ladda ner från Freedom Scientific. Använd funktionen för att söka uppdateringar, som beskrivs i nästa sektion, för att välja och ladda ner ytterligare DAISYböcker, eller besök webbsidan för "Training" på Freedom Scientifics hemsida.



## Starta och använd FS Reader

Här beskrivs hur du startar FSReader och öppnar en DAISY-bok.

1. Gör något av följande:
  - Från JAWS dialogruta, tryck **ALT+H, T** eller
  - välj kortkommandot för FSReader på ditt skrivbord, och tryck sedan **ALT+F, O**. Du kommer till Öppna dialogen.
2. Välj en DAISY-bok i Öppna dialogen och välj knappen Öppna. Den valda boken öppnas i FSReader.
3. Tryck **Ctrl+P** för att börja läsa boken. Tryck **CTRL+P** igen för att pausa uppläsningen av boken. För att snabbhoppa framåt 5 sekunder, tryck **CTRL+PUNKT**. För att snabbspola bakåt 5 sekunder, tryck **CTRL+KOMMA**.

**OBS:** Så länge FSReader är igång, skiftar **CTRL+P** mellan att spela och att pausa. Om du vill skriva ut när FSReader är aktiv, måste du använda programmets utskriftskommando.

4. När du slutat att läsa en bok, tryck **ALT+A, Ö** för att öppna en annan DAISY bok, eller tryck **ALT+A, A** för att stänga och lämna FSReader.

## Starta JAWS / MAGic för första gången

Efter att du installerat JAWS/MAGic, kan du ställa in dom att starta manuellt, eller att automatiskt starta när din dator startas.

### Starta JAWS/MAGic manuellt

För att starta JAWS genom att använda dialogen Kör, gör så här:

1. Tryck **WINDOWS-tangenten+R** för att öppna dialogrutan Kör.
2. Skriv "JAWSX" (där X är versionsnumret t.ex. 16) och tryck **ENTER**.
3. Tryck **WINDOWS-tangenten+R** för att öppna dialogrutan Kör.
4. Skriv "MAGicX" (där X är versionsnumret t.ex. 13) och tryck **ENTER**.

**Obs:** Efter att du installerat JAWS/MAGic, läggs genvägar på ditt skrivbord och din startmeny. Dessa genvägar ger dig alternativa sätt att starta JAWS och MAGic.

För att starta JAWS/MAGic från skrivbordet, välj genvägen på skrivbordet och tryck **ENTER**.

För att starta JAWS via Startmenyn, tryck **WINDOWS**-tangenten, välj Program eller Alla program, öppna JAWS programgrupp, och välj JAWS genväg.

För att starta MAGic via Startmenyn, tryck **WINDOWS**-tangenten, välj Program eller Alla program, öppna MAGic programgrupp, och välj MAGic genväg.

### Starta MAGic automatiskt

Tryck **ALT+A** för att öppna Arkivmenyn, och sedan I för att öppna Inställningar.

Markera kryssrutan "Kör MAGic vid uppstart".

Välj **ENTER** för att spara inställning.

När du installerat JAWS, startar JAWS startguide. Sidan Kör JAWS Inställningar i guiden ger dig flera alternativ för att starta JAWS. Använd standardinställningarna på denna sida eftersom dessa innebär att JAWS alltid startas och körs innan och efter att Windows startas. Om dessa inställningar ändras och du senare vill återställa standardvärdet, gör så här för att JAWS ska starta automatiskt:

1. Starta JAWS manuellt som vi beskrivit tidigare, och tryck **INSERT+J** för att komma till JAWS programfönster.
2. Tryck **ALT+H** för att välja Hjälpmenyn, och sedan **G** för att starta JAWS StartGuide.
3. Välj Nästa tills sidan Kör JAWS Inställningar öppnas.
4. Gör något av följande:

För ett administratörskonto:

**Obs:** Om du har administratörsrättigheter finns fyra alternativ i guiden. Om du har ett normalt användarkonto finns bara valet Starta JAWS efter inloggning för denna användare i kombinationsrutan.

- Tryck **S** för att komma till kryssrutan Starta JAWS före inloggning och se till att det är kryssad. För att kryssa i kryssrutan, tryck **MELLANSLAG**.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Starta JAWS efter inloggning för alla användare inte är kryssad.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Starta JAWS efter inloggning för denna användare inte är kryssad.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Kör JAWS från systemfältet inte är kryssad.

För ett normalt användarkonto:

- Kontrollera att kombinationsrutan Starta JAWS efter inloggning för denna användare är inställd till Alltid.
5. Välj ENTER för att fortsätta till nästa sida.
  6. På den sista sidan av JAWS Startguide, välj Slutför för att acceptera ändringarna och stänga guiden.
  7. Nästa gång du startar Windows, startar JAWS automatiskt och är ett av de program som blir klara först.

## JAWS Hjälpssystem

Att använda JAWS Hjälpssystem är snabbt och enkelt. För att starta JAWS hjälp, tryck **INSERT+J** för att komma till JAWS fönster, tryck **ALT+H** för att öppna Hjälpmeny och välj JAWS Hjälp.

När du först öppnar JAWS Hjälp, kommer du till innehållsförteckningen i vänster sida av det delade fönstret. Innehållsförteckningen består av ett antal böcker och sidor. Böcker är kategorier som innehåller sidor. Sidor är avsnitt med information. Använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom innehållsförteckningen. Använd **PIL HÖGER** för att öppna en bok och **PIL VÄNSTER** för att stänga en bok. Tryck **ENTER** på ett valt ämne för att få tillgång till texten för det ämnet, och tryck sedan **F6** för att flytta till ämnesfönstret. Tryck **F6** igen för att återgå till Innehållsförteckningen, eller tryck **ALT+C** för att komma till Innehållsförteckningen från var du än är i hjälpsystemet.

Använd **CTRL+TABB** för att komma till de andra flikarna i hjälpsystemet: Index, Sök och Ordlista.

Du kan trycka **F1** i nästan alla Windows-program för att öppna hjälpen för det programmet. Detta gäller även i JAWS fönster och i JAWS hjälpprogram som Inställningsprogrammet och Tangentbordsprogrammet.

## MAGic Hjälp online

För att komma till MAGics Hjälp online, välj Hjälp innehåll... i Hjälp-menyn, vilket finns i menyraden i MAGics programfönster. Använd fliken Innehåll för att navigera i hjälpsystemet. Använd flikarna Index eller Sök för att söka efter ett speciellt ämne i hjälpsystemet. Om du vill att MAGic ska läsa hjälpavsnittet för dig, sätt muspekaren i början av hjälpsidan och tryck **MAGic Tangent+MELLANSLAG**. Du kan flytta till nästa ämne genom att klicka på länken "Nästa" längst ner på sidan. För att återgå till föregående ämne, klicka på länken "Bakåt".

## Tangenter som ger hjälp var du än är

JAWS miljökänsliga hjälp ger dig information om hur du använder olika dialogrutors val, knappar och andra kontroller. För att aktivera denna funktion, flytta till den kontroll du vill ha hjälp med och tryck **INSERT+F1**. Detta är ett snabbt sätt att få specifik hjälp för det program du använder.

Hjälp med snabbtangenter ger dig en snabb tillgång till tillgängliga JAWS tangenter som kan vara användbara. Den utgår från det program du använder så den ger dig rätt hjälp utifrån vad du gör för stunden. För att aktivera hjälp med snabbtangenter, tryck **INSERT+H**.

Många vanliga program har en ytterligare hjälpfunktion. Tryck **INSERT+F1** två gånger i snabb följd så öppnas en JAWS-hjälp för det program du just nu använder. Denna innehåller normalt en introduktion till programmet, JAWS kommandon, starttips och användbara tips.

När du lär dig kommandon, är JAWS tangentbordshjälp användbart. Det ger dig information om tangentkombinationer oavsett vilket program du arbetar i. För att aktivera JAWS tangentbordshjälp, tryck **INSERT+1**. JAWS säger då "Aktiverar tangentbordshjälpen". Tryck sedan vilken tangentkombination du vill, för att få beskrivningen av det kommandot. För att få ännu utförligare beskrivning av kommandot håller du ner den första tangenten i kombinationen och trycker den sista två gånger i snabb följd. Om kommandot endast innehåller en tangent, tryck denna två gånger i snabb följd. Till exempel för att få hjälp om kommandot Löpande läsning, tryck **INSERT+PIL NER** två gånger i snabb följd. När tangentbordshjälpen är aktiverad, har tangenttryckningarna ingen direkt funktion. Tryck **INSERT+1** en gång till för att slå av tangentbordshjälpen.

Den sista tangentkombinationen som ger hjälp är **INSERT+W** som ger hjälp med en del ofta använda Windowskommandon.

## MAGic Vad är detta? Hjälp

MAGics Vad är detta? är känslig för var du är just nu och kan användas för att få hjälp när du arbetar i MAGics programfönster eller dialogrutor. Tryck **SKIFT+F1** på vilken knapp du vill i programfönstret, eller kontroll i en dialogruta för att få en kort beskrivning av syftet med kontrollen och hur man använder den.

## MAGic Tangenten

MAGic Tangenten är tangenten CAPS LOCK på ditt tangentbord. När du trycker på MAGic Tangenten i kombination med andra tangenter aktiveras olika MAGic-kommandon. Om du vill koppla MAGic Tangenten till en annan tangent på ditt tangentbord, öppna Verktyg-menyn, Välj Tangentbordsprogrammet, och välj sedan MAGic Tangent.

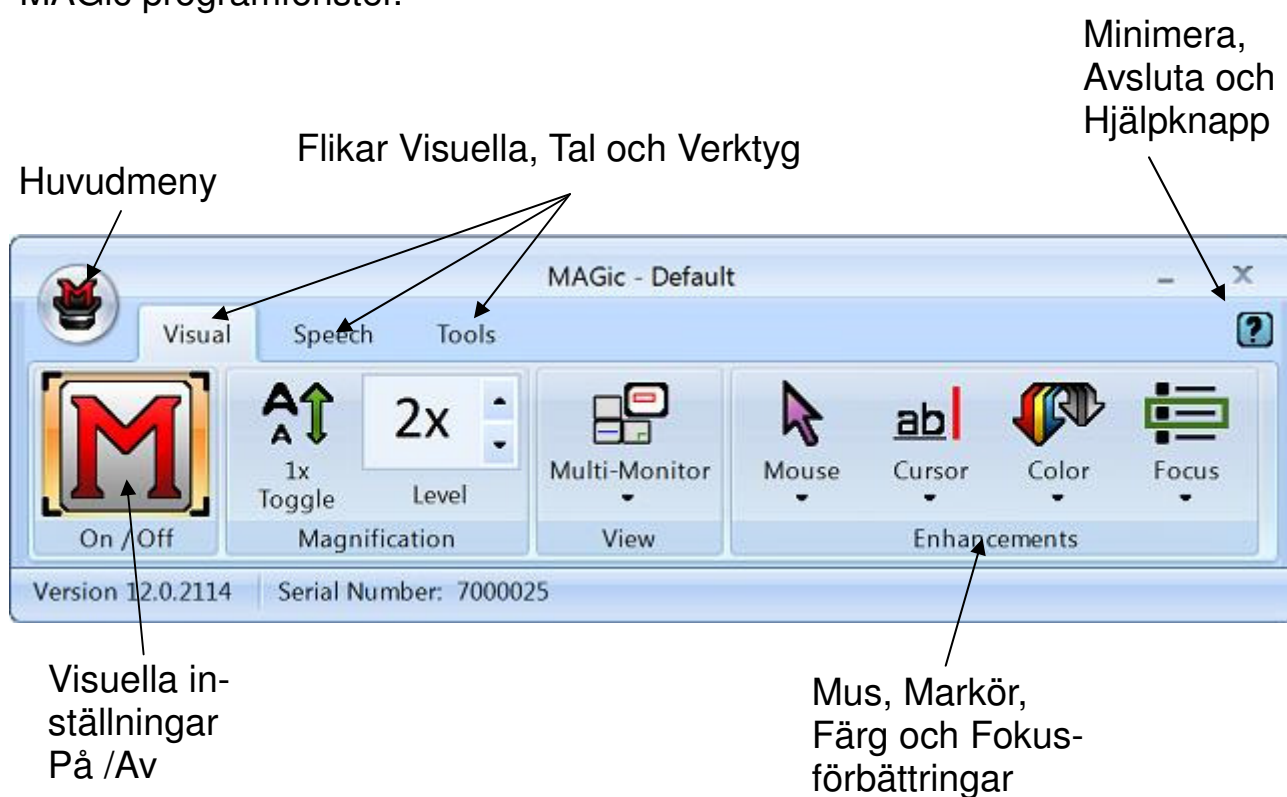
## Webbsida

Freedom Scientific har en Internetsida som är en ytterligare källa till support och information. Du kan ladda ner program, teknisk information, JAWS uppdateringar och mer. Freedom Scientifics hemsida hittar du på <http://www.FreedomScientific.com> samt <http://www.freedomscientific.se>

## Starta MAGic

Starta MAGic genom att trycka ALT+CTRL+M eller genom att dubbelklicka på MAGics ikon på skrivbordet. Du kan även starta MAGic genom att öppna Start-menyn, välja Program, MAGic och sedan MAGic.

När du startar MAGic första gången, visas din skärm med 2 gångers förstoring i helskrämsvisning. Talet är också aktiverat. Du kan ändra förstoring snivån, förstordad vy, tal och många andra inställningar genom att använda MAGic programfönster.

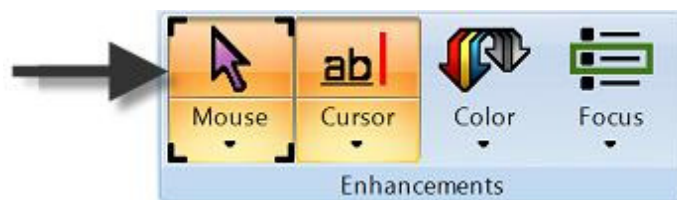


**Not. Fliken Tal är bara aktiv om licensen är för MAGic med tal.**

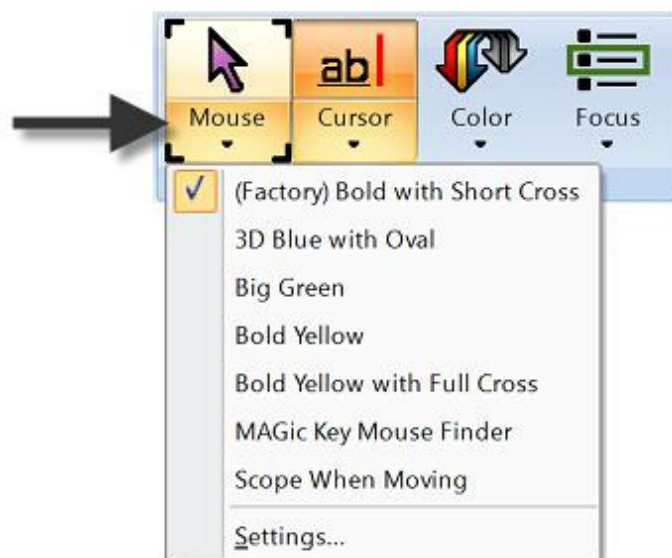


## Splitt knappar

Varje flik innehåller delade knappar som gör att du snabbt slå på eller stänga av MAGic funktionalitet och snabbt välja grundinställningar. Vilket ger fördelen att inte behöva öppna MAGic menyer för att nå samma resultat. Använd den övre halvan av knappen för att slå på / av specifika funktioner.



Använd den nedre halvan av knappen för att välja förkonfigurerade scheman, eller välj Inställningar alternativ för att finjustera eller skapa ett nytt schema.



## Fokusindikator

Fokusindikator består av fyra hörnfästen som visar vilket objekt i användargränssnittet har fokus. När du trycker på TABB eller SKIFT + TABB för att flytta genom användargränssnittet visas fokusindikatorn flytta från en punkt till en annan.



## Visuell flik och knappar

Nedan visas visuella fliken. Använd den för att snabbt kontrollera och justera Magics visuella och förstoringinställningar.

Använd knapparna i den här fliken för att ändra förstoringinställningar. Varje Knapp beskrivs nedan.

En av de första sakerna du kommer att märka i programfönstret är raden med blåa och orangefärgade knappar. De blåa knapparna styr förstoringfunktionerna medan den orangefärgade knapparna styr talet. Nedan är en kort beskrivning av varje knapp.



Slå På/Av Visuella förbättringar. Vid Av är alla Visuella funktioner inaktiva.



Växlar mellan den aktuella förstoringgraden och 1x förstoring.



Den aktuella förstoringgrad kan justeras med de två förstoringgrads knapparna. Numret i rutan visar aktuell förstoringgrad.



Välj din önskade förstoringvy från listan Visa.



Använd knappen Färg för att slå på/av Färgförbättringar. Denna funktion låter dig byta färger, justera ljusstyrka och kontrast, aktivera färgscheman, invertera ljusstyrka och invertera färger på din skärm.



Använd Knappen Mus för att slå på eller av förbättringar och ändra muspekaren. Dessa förbättringar gör muspekaren lättare att spåra och manövrera på skärmen.



Använd knappen Fokus för att slå på/av fokusförbättringar. Denna funktion visar en fyrkantig ram runt det objekt som är aktuellt på skärmen.



Använd knappen Markör för att slå på eller av förbättringar för din markör. Dessa förbättringar gör markören lättare att följa när du redigerar eller skriver text.

## Verktøysflik och knappar

Nedan visas verktøysfliken. Använd den för att komma åt ytterligare MAGic funktionalitet för att skapa tangenttryckningar, visa listor med länkar och rubriker i dokument och mycket mer.

Använd knapparna i den härfliken för att snabbt komma åt olika MAGic länkar och chefer. Varje knapp beskrivs nedan.



Använd Text Viewer. Visar Text som en remsa högst upp eller längst ner på skärmen. Typsnitt, Storlek, Färg och avstånd mellan tecken och ord kan ställas.



Använd länkar för att öppna en lista med länkar i det aktuella dokumentet.



Använd rubriker för att öppna en lista med rubriker i det aktuella dokumentet.



Använd Sökaren att enkelt söka på webben efter ord, lokal väderprognos, nyheter, sportresultat, lokala företag, med mera.



Använd tangentbordet för att tilldela, ta bort eller ändra snabbtangenten för magiska funktioner. Du kan också skapa genvägar för att snabbt starta program, dokument och webbsidor.

**Not. Lexikon gäller endast för MAGic med tal.**

**Skript. Fungerar på MAGic Pro Scripting Edition.**

Du kan komma åt många läsfunktioner i JAWS genom att använda det numeriska tangentbordet (NUM) som finns längst till höger på de flesta tangentbord. JAWS använder **INSERT** tangenten nederst till vänster på det numeriska tangentbordet i kombination med de andra tangenterna i denna del för att styra vad JAWS kommer att läsa.

För att starta JAWS läsning av fönstret, tryck kombinationen **INSERT+PIL NER**. Detta är kommandot för löpande läsning. Under tiden löpande läsning pågår, kan du tryck **VÄNSTER** eller **HÖGER PIL** för att hoppa bakåt eller framåt genom texten. Du kan även trycka **PAGE UP** eller **PAGE DOWN** för att öka eller minska talhastigheten. För att stoppa uppläsningen, tryck på **CTRL**.

Här kommer fler kommandon som använder det numeriska tangentbordet:

**Tips:** JAWS kan automatiskt byta till en mera naturtrogen röst vid läsning med kommandot för löpande läsning. För att välja vilken talsyntes du vill använda, öppna **Inställningsmenyn** och välj **Röster** och sedan **Röstinställning**.

I dialogrutan Röster, tryck **TABB** för att flytta till gruppen Löpande läsning. Välj sedan en talsyntes från kombinationsrutan med Talsynteser, och sedan en röst från kombinationsrutan Röst. När du är klar, välj knappen OK för att spara och stänga dialogrutan.

**NUM 5** – Läs tecken

**INSERT+NUM 5** – Läs ord

**INSERT+NUM 5** dubbeltryck - Bokstavera ord

**INSERT+PIL VÄNSTER (NUM 4)** – Läs föregående ord

**INSERT+PIL HÖGER (NUM 6)** – Läs nästa ord

**INSERT+PIL UPP (NUM 8)** – Läs rad

**INSERT+HOME (NUM 7)** – Läs till markör

**INSERT+PAGE UP (NUM 9)** – Läs från markör

**INSERT+PAGE DOWN (NUM 3)** – Läs nedersta raden i fönstret

**INSERT+END (NUM 1)** – Läs översta raden i fönstret

## Fler Läskommandon

Det finns fler kommandon än de vi nyss listade. Du kan använda **PIL VÄNS-TER** och **HÖGER** för att flytta till och läsa föregående eller nästa tecken. **PIL UPP** och **NER** flyttar till och läser föregående och nästa rad. Håll inne **ALT** och tryck **PIL UPP** eller **NER** för att flytta genom ett dokument mening för mening. På samma sätt, håll **CTRL** inne och använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom dokumentet stycke för stycke.

## Arbeta med dialogrutor

Dialogrutor visar information och låter dig påverka Windows program. För att flytta genom olika alternativ i en dialogruta, tryck **TABB** eller **SKIFT+TABB**. Om dialogrutan är indelad i flikar, kan du använda **CTRL+TABB** för att flytta mellan flikarna. Tryck **INSERT+TABB** för att höra beskrivningen för det aktuella alternativet.

## Komma igång med Internet

Vi rekommenderar att du använder Microsoft Internet Explorer 7 eller senare med JAWS. JAWS använder tekniska funktioner som endast är tillgängliga i denna webbläsare.

Internet Explorer låter dig visa sidor på Internet och kommunicera med andra människor på många olika sätt. JAWS använder den Virtuella markören på Internetsidor, vilket låter dig läsa som om du var i ett dokument i en ordbehandlare. Den virtuella markören är också tillgänglig i andra program, som HTML-baserade hjälpsystem, PDF-filer och e-post i HTML-format. Många av finesserna vi diskuterar i detta avsnitt är även tillgängliga på andra ställen där den Virtuella markören används. För specifik information om vilka funktioner som är tillgängliga, läs JAWS hjälpavsnitt för det program du använder.

## Läsa och flytta genom webbsidor

När du öppnar Internet Explorer kommer du till din startsida. Om du inte har angett en startsida, kan du välja att öppna en webbsida i menyerna Favoriter och Bokmärke, eller tryck **CTRL+O** för att välja Öppna och skriv in adressen till sidan du vill till. När du valt en sida, laddas sidan hem och JAWS berättar hur många frames, länkar, rubriker och formulärfält det finns och börjar sedan läsa texten på sidan. För att flytta genom sidan, använd JAWS vanliga läskommandon.

**OBS:** Om du börjar läsa innan sidan är helt nerladdad, kommer en del av sidan inte att finnas tillgänglig.

JAWS säger "länk" när de kommer en länk till ett annat dokument eller annan plats på sidan. För att följa en länk, tryck **ENTER** när du är på länken. För att gå tillbaka till föregående sida, tryck **ALT+PIL VÄNSTER** eller **BACK-STEGER**. För att flytta framåt en sida efter du har flyttat bakåt, tryck **ALT+PIL HÖGER**.

JAWS berättar när ett HTML-element (som en text eller en bild) har ett "Vid mus över" attribut. Detta attribut gör att något händer när muspekaren flyttas över elementet. När du flyttar till ett element med detta attribut, tryck **CTRL+INSERT+ENTER** för att simulera effekten av att flytta muspekaren över det. JAWS kommer att berätta om någon del av skärmen förändras.

## Snabb och enkel navigering

JAWS har kommandon som är enkla att både använda och komma ihåg för att flytta genom webbsidor. Du kan trycka på ett enda tecken på ditt tangentbord för att flytta till ett objekt. Till exempel kan du trycka **T** för tabell, **F** för formulärfält, **V** för besökt (visited) länk, **H** för rubrik (heading) och så vidare. Om du kombinerar med **SKIFT** flyttar du till föregående element av den typen.

## Visa listor med information

JAWS kan skapa listor med frames, länkar, rubriker eller formulärfält på en webbsida så att du snabbt kan hitta det du söker. Tryck **INSERT+F9** för att visa en lista med frames på aktuell sida. Tryck **INSERT+F7** för att visa en lista med länkar på den aktuella sidan. Tryck **INSERT+F6** för att visa en lista med rubriker på aktuell sida. Tryck **INSERT+F5** för att visa en lista med formulärfält på den aktuella sidan. Använd piltangenterna för att välja ett objekt i listan och tryck **ENTER** för att flytta till det.

Du kan även hålla inne **CTRL+INSERT** och trycka någon av navigeringstangenterna för att visa en lista med dessa element på aktuell sida. Du kan sedan använda piltangenterna för att välja ett objekt i listan och trycka **ENTER** för att flytta till det. Till exempel, för att få en lista med kryssrutor på aktuell sida, tryck **CTRL+INSERT+X**.

**Tips:** Tryck **INSERT+F3** så kan du välja att visa valfri lista med information som är tillgängliga för webbsidor.

## Fylla i formulär

JAWS låter dig enkelt arbeta med formulär på Internet. När du flyttar in i en formulärkontroll, kan du direkt skriva i skrifvält eller välja objekt i kombinationsrutor och kryssrutor. Detta kallas Auto formulärläge och är på som standard. Om du vill ha mer kontroll över ett formulär, kan du slå av Auto formulärläge genom att trycka **INSERT+V** och sedan slå av valet Auto formulärläge.

För att manuellt hantera ett formulär, tryck **F** för att flytta till nästa formulärkontroll på sidan. Tryck **ENTER** för att aktivera formulärläget. Tryck **TABB**-tangenten för att flytta mellan formulärfälten när du är i formulärläge. Skriv i skrifvält, kryssa i kryssrutor och välj objekt i listor och kombinationsrutor. Tryck **NUM PAD PLUS** för att lämna formulärläget.

Om du vill, kan du ställa Auto formulärläge på eller av beroende på vilken webbsida du är på. Använd Personliga inställningar (**INSERT+SKIFT+V**) och ändra denna inställning på eller av för en specifik sida.

### Platsmärken

Ett platsmärke är ett bokmärke som du enkelt kan lägga till på webbplatser, HTML-dokument eller formulär för att markera en plats. Detta är användbart när du vill återvända till områden du använder ofta på en webbsida, viktiga delar eller stycken på ett HTML-dokument eller speciella delar såsom ett speciellt fält på ett komplicerat formulär. Platsmärken kan definieras som tillfälliga eller permanenta och kan kopplas till text eller element på den aktuella webbsidan eller dess domän.

Följande är en lista med användbara platsmärkes-kommandon. För mer information, läs mer under ämnet Platsmärke i JAWS hjälppil.

Tryck **CTRL+WINDOWS+K** för att sätta ett tillfälligt Platsmärke.

Tryck **CTRL+SKIFT+K** för att öppna dialogrutan Platsmärkeslistan för att lägga till nya platsmärken, döpa om eller ändra befintliga platsmärken, hoppa till platsmärken eller radera platsmärken.

Tryck **K** för att flytta till nästa Platsmärke.

Tryck **SKIFT+K** för att flytta till föregående Platsmärke.

Tryck på siffreraderna på knapparna **7** till **0** för att höra innehållet i platsmärke **1** till **4**.

Tryck **SKIFT+** siffradsknapparna **7** till **0** för att hoppa till platsmärke **1** till **4**.



Följande är en utförlig lista med användbara tangentkommandon. Den första sektionen innehåller JAWS kommandon för Internet Explorer 7 eller senare. Den andra och tredje sektionen listar JAWS kommandon för tangentbordslayouterna desktop och laptop. Det sista avsnittet innehåller några av de mest använda Windowskommandona.

## Internet Explorer Kommandon

**OBS:** JAWS Hjälpsystem innehåller detaljerad information om att använda Internet Explorer. När du är i webbläsaren, håll **INSERT** inne och tryck **F1** två gånger i snabb följd. När JAWS hjälp är öppen, tryck **F6** för att flytta till fönstret med hjälpavsnitt.

### Allmänna

|  |                                     |
|--|-------------------------------------|
| Bakåt en sida                            | ALT+PIL VÄNSTER eller BACK-<br>STEG |
| Framåt en sida                           | ALT+PIL HÖGER                       |
| Gå till startsidan                       | ALT+HOME                            |
| Läs adressfältet                         | INSERT+A                            |
| Nästa länk                               | TABB                                |
| Föregående länk                          | SKIFT+TABB                          |
| Öppna/Följ länk                          | ENTER                               |
| Lista med frames                         | INSERT+F9                           |
| Lista med länkar                         | INSERT+F7                           |
| Lista med rubriker                       | INSERT+F6                           |
| Rubrik på nivå                           | 1 till 6                            |
| Individuella Webbinställningar           | SKIFT+INSERT+V                      |
| Virtuella HTML-funktioner                | INSERT+F3                           |
| Aktivera "Mus över"                      | CTRL+INSERT+ENTER                   |
| Flytta till nästa klickbara element      | STRECK                              |
| Flytta till föregående klickbara element | SKIFT+STRECK                        |
| Välj ett klickbart element               | INSERT+CTRL+STRECK                  |
| Välj ett VidMusÖver-element              | INSERT+WINDOWS +Ö                   |

**Förstoringskommandon**

|  |                                       |
|--|---------------------------------------|
| <b>Minimera/Återställ MAGic Programfönster</b>             | <b>CAPSLOCK+U</b>                     |
| <b>Öppna MAGic snabbmenyn</b>                              | <b>CAPS LOCK+Snabbmenytangent</b>     |
| <b>Öka förstoring</b>                                      | <b>CAPS LOCK+NUM PLUS</b>             |
| <b>Minska förstoring</b>                                   | <b>CAPS LOCK+NUM MINUS</b>            |
| <b>Förstoring På/Av</b>                                    | <b>CAPS LOCK+DELETE</b>               |
| <b>Skiftar mellan 1x förstoring och aktuell förstoring</b> | <b>CAPS LOCK+SKIFT+DELETE</b>         |
| <b>Byt till nästa förstoringssvy</b>                       | <b>CAPS LOCK+NUM SNEDSTRECK</b>       |
| <b>Byt till föregående förstoringssvy</b>                  | <b>CAPS LOCK+SKIFT+NUM SNEDSTRECK</b> |
| <b>Skifta anpassade färger På/Av</b>                       | <b>CAPS LOCK+F12</b>                  |
| <b>Skifta anpassad markör På/Av</b>                        | <b>CAPS LOCK+F8</b>                   |
| <b>Skifta anpassad muspekare På/Av</b>                     | <b>CAPS LOCK+F4</b>                   |
| <b>Panorera åt höger</b>                                   | <b>CAPS LOCK+PIL HÖGER</b>            |
| <b>Panorera åt vänster</b>                                 | <b>CAPS LOCK+PIL VÄNSTER</b>          |
| <b>Panorera neråt</b>                                      | <b>CAPS LOCK+PIL NER</b>              |
| <b>Panorera uppåt</b>                                      | <b>CAPS LOCK+PIL UPP</b>              |
| <b>Öka hastigheten för panorering</b>                      | <b>NUM PLUS</b>                       |
| <b>Minska hastigheten för panorering</b>                   | <b>NUM MINUS</b>                      |

**Text Viewer**

|   |                                      |
|---|--------------------------------------|
| <b>Flytta till överst på skärmen</b>    | <b>CAPS LOCK+PAGE UP</b>             |
| <b>TextViewer på eller av</b>           | <b>MAGicTangent+CTRL+V</b>           |
| <b>Skifta TextViewer position</b>       | <b>MAGicTangent+CTRL+Pil Ner</b>     |
| <b>Flytta höger</b>                     | <b>MAGicTangent+CTRL+Pil Höger</b>   |
| <b>Flytta vänster</b>                   | <b>MAGicTangent+CTRL+Pil Vänster</b> |
| <b>Flytta TextViewer mellan skärmar</b> | <b>Windows+CTRL+Pil Höger</b>        |

|   |  |
|---|--|
| Flytta till nederst på skärmen                            | CAPS LOCK+PAGE DOWN                      |
| Flytta till början av nästa rad                           | CAPS LOCK+ENTER                          |
| Följning På/Av  | CAPS LOCK+R                              |
| Flytta vy till muspekare                                  | CAPS LOCK+NUM 5                          |
| Flytta vy till markör                                     | SKIFT+CAPS LOCK+NUM 5                    |
| Aktivera lokalisator                                      | CAPS LOCK+F10                            |
| Slå av lokalisator och flytta till förstorat område       | ENTER                                    |
| Slå av lokalisatorn utan att flytta till förstorat område | ESC                                      |
| Skifta snabbvisningsram På/Av                             | CAPS LOCK+Q                              |
| Sätt övre vänstra hörnet på ramen                         | CAPS LOCK+Å                              |
| Sätt nedersta högra hörnet på ramen                       | CAPS LOCK+ " (tangenten till höger om å) |
| Skapa en ram runt aktuell dialogruta                      | CAPS LOCK+Å två gånger i snabb följd     |
| Öppna Snabbvisningsprogrammet                             | CAPS LOCK+9                              |
| Museko skifta   | CAPS LOCK+M                              |

**Flikhantering snabbkommandon**

|   |  |
|---|--|
| Öppna en ny flik                        | CTRL+T                                   |
| Öppna en ny flik från adressfältet      | ALT+ENTER (i adressfältet)               |
| Öppna en ny flik från sökfältet         | ALT+ENTER (i adressfältet)               |
| Visa en lista med öppna flikar          | CTRL+SKIFT+Q                             |
| Skifta till snabbflikar (miniatyrer vy) | CTRL+Q                                   |
| Hoppa till nästa flik                   | CTRL+TABB                                |
| Hoppa till föregående flik              | CTRL+SKIFT+TABB                          |
| Hoppa till ett speciellt fliknummer     | CTRL+n, där n är en siffra från 1 till 8 |
| Hoppa till sista flik                   | CTRL+9                                   |
| Stäng aktuell flik                      | CTRL+W eller CTRL+F4                     |
| Stäng alla flikar                       | ALT+F4                                   |
| Stäng alla andra flikar                 | CTRL+ALT+F4                              |

|   |   |
|---|---|
| Öppna länkar i en ny flik i bakgrunden      | CTRL+ENTER  |
| Öppna länkar i en ny flik i förgrunden      | CTRL+SKIFT+ENTER  |
| Öppnar och sätter fokus på trädvy för Feeds | CTRL+J  |
| Prenumerera på Feeds eller Slices           | Web- ALT+J (Internet Explorer 8 eller senare för WebSlices) |

## NAVIGERINGSTANGENTER

**Tips:** Om du håller **SKIFT** inne innan du trycker någon av följande Navigeringstangenter, kan du hoppa till föregående förekomst av det elementet. Till exempel, tryck **A** för att flytta till nästa ankare, tryck **SKIFT+A** för att hoppa till föregående ankare. Om du håller **CTRL+INSERT** inne när du trycker på tangenter med en asterisk (\*), visar JAWS en lista med dessa element på sidan.

|                                      |    |
|--------------------------------------|----|
| Nästa Ankare                         | A* |
| Nästa Knapp (Button)                 | B* |
| Nästa Kombinationsruta (Combo Box)   | C* |
| Nästa annorlunda element (Different) | D  |
| Nästa Skrivfält (Edit box)           | E* |
| Nästa Formulärkontroll               | F  |
| Nästa Grafik                         | G* |
| Nästa Rubrik (Heading)               | H  |
| Nästa objekt i en lista (Item)       | I  |
| Hoppa till rad (Jump)                | J* |
| Nästa Platsmärke                     | K* |
| Nästa Lista                          | L* |
| Nästa Frame                          | M  |

|                                       |                  |
|---------------------------------------|------------------|
| Hoppa över länkar                     | N                |
| Nästa Objekt-etikett                  | O                |
| Nästa Stycke (Paragraph)              | P*               |
| Nästa Citat (Quote)                   | Q*               |
| Nästa Radioknapp                      | R*               |
| Nästa Element av Samma sort           | S                |
| Nästa Tabell                          | T*               |
| Nästa Obesökta Länk (Unvisited)       | U                |
| Nästa besökta länk (Visited)          | V                |
| Nästa Kryssruta                       | X*               |
| Nästa Avsnitt                         | Z*               |
| Nästa Element                         | SKIFT+PUNKT      |
| Föregående Element                    | SKIFT+KOMMA      |
| <b>Formulär</b>                       |                  |
| Aktivera Formulärläge                 | ENTER            |
| Lämna Formulärläge                    | NUM PLUS         |
| Lista Formulärfält                    | INSERT+F5        |
| Första Formulärfält                   | INSERT+CTRL+HOME |
| Nästa Formulärfält                    | F                |
| Föregående Formulärfält               | SKIFT+F          |
| Sista Formulärfält                    | INSERT+CTRL+END  |
| Nästa Knapp (Button)                  | B                |
| Föregående Knapp                      | SKIFT+B          |
| Lista Knappar                         | CTRL+INSERT+B    |
| Nästa Kombinationsruta<br>(Combo Box) | C                |
| Föregående Kombinationsruta           | SKIFT+C          |
| Lista Kombinationsrutor               | CTRL+INSERT+C    |
| Nästa Skrivfält (Edit box)            | E                |
| Föregående Skrivfält                  | SKIFT+E          |
| Lista Skrivfält                       | CTRL+INSERT+E    |

|                       |               |
|-----------------------|---------------|
| Nästa Radioknapp      | R             |
| Föregående Radioknapp | SKIFT+R       |
| Lista Radioknappar    | CTRL+INSERT+R |
| Nästa Kryssruta       | X             |
| Föregående Kryssruta  | SKIFT+X       |
| Lista Kryssrutor      | CTRL+INSERT+X |

**Tabeller**

|                             |                                      |
|-----------------------------|--------------------------------------|
| Nästa Tabell                | T                                    |
| Föregående Tabell           | SKIFT+T                              |
| Välj Tabell                 | F8                                   |
| Nästa rad                   | WINDOWS+ALT+PIL NER                  |
| Föregående rad              | WINDOWS+ALT+PIL UPP                  |
| Läs rad                     | WINDOWS+KOMMA eller<br>WINDOWS+NUM 5 |
| Nästa Kolumn                | WINDOWS+ALT+PIL HÖGER                |
| Föregående Kolumn           | WINDOWS+ALT+PIL VÄNSTER              |
| Läs kolumn                  | WINDOWS+PUNKT                        |
| Nästa cell i raden          | ALT+CTRL+PIL HÖGER                   |
| Föregående cell i raden     | ALT+CTRL+PIL VÄNSTER                 |
| Cell under i kolumnen       | ALT+CTRL+PIL NER                     |
| Cell över i kolumnen        | ALT+CTRL+PIL UPP                     |
| Flytta till tabellcell      | CTRL+WINDOWS+J                       |
| Återgå till föregående cell | CTRL+WINDOWS+SKIFT+J                 |

**Platsmärken**

|  |                              |
|--|------------------------------|
| Infoga tillfälligt platsmärke                                      | CTRL+WINDOWS+K               |
| Lägg till, ta bort, ändra eller byt namn på permanenta platsmärken | CTRL+SKIFT+K                 |
| Flytta till nästa eller föregående Platsmärke                      | K eller SKIFT+K              |
| Läs text vid platsmärke 1 till 4                                   | 7 till 0 på siffraden        |
| Flytta till Platsmärke 1 till 4                                    | SKIFT+ 7 till 0 på siffraden |

|  |   |
|--|---|
| Nästa Frame                              | M                                       |
| Föregående Frame                         | SKIFT+M                                 |
| Lista med frames                         | INSERT+F9                               |
| Nästa Element av Samma sort              | S                                       |
| Föregående Element av Samma sort         | SKIFT+S                                 |
| Nästa annorlunda element (Different)     | D                                       |
| Föregående annorlunda Element            | SKIFT+D                                 |
| Nästa Element                            | SKIFT+PUNKT                             |
| Föregående Element                       | SKIFT+KOMMA                             |
| Markera hela Elementet                   | F8                                      |
| Visa hela Elementet                      | SKIFT+INSERT+F1                         |
| Visa detaljerad information om Elementet | CTRL+SKIFT+INSERT+F1                    |
| Aktivera "Mus över"                      | INSERT+CTRL+ENTER                       |
| <b>För att läsa text</b>                 |   |
| Läs Tecken                               | NUM 5                                   |
| Läs Tecken Fonetiskt                     | NUM 5 två gånger i snabb följd          |
| Säg Föregående Tecken                    | PIL VÄNSTER                             |
| Läs Nästa Tecken                         | PIL HÖGER                               |
| Läs Ord                                  | INSERT+NUM 5                            |
| Bokstavera Ord                           | INSERT+NUM 5 två gånger i snabb följd   |
| Läs Föregående Ord                       | INSERT+PIL VÄNSTER                      |
| Läs Nästa Ord                            | INSERT+PIL HÖGER                        |
| Läs Rad                                  | INSERT+PIL UPP (NUM 8)                  |
| Bokstavera Rad                           | INSERT+PIL UPP två gånger i snabb följd |
| Läs Föregående Rad                       | PIL UPP                                 |
| Läs Nästa Rad                            | PIL NER                                 |
| Läs Mening                               | ALT+NUM 5                               |

|   |                                   |
|---|-----------------------------------|
| Läs Föregående Mening                                   | ALT+PIL UPP (NUM 8)               |
| Läs Nästa Mening  | ALT+PIL NER (NUM 2)               |
| Läs Stycke  | CTRL+NUM 5                        |
| Läs Föregående Stycke                                   | CTRL+PIL UPP                      |
| Läs Nästa Stycke  | CTRL+PIL NER                      |
| Läs till Markör   | INSERT+HOME                       |
| Läs från Markör   | INSERT+PAGE UP                    |
| Läs löpande   | INSERT+PIL NER (NUM 2)            |
| Backa under Löpande Läsning                             | PIL VÄNSTER                       |
| Framåt under Löpande Läsning                            | PIL HÖGER                         |
| Säg Färg  | INSERT+5 på siffraden             |
| Öka talhastighet under löpande läsning                  | PAGE UP                           |
| Minska talhastighet under löpande läsning               | PAGE DOWN                         |
| Öka talhastigheten när löpande läsning inte är igång    | ALT+CTRL+PAGE UP (NUM 9)          |
| Minska talhastigheten när löpande läsning inte är igång | ALT+CTRL+PAGE DOWN (NUM 3)        |
| Uppdatera skärmen                                       | INSERT+ESC                        |
| Starta Skumläsning                                      | CTRL+INSERT+PIL NER (NUM 2)       |
| Ändra Inställning för Skumläsning                       | CTRL+SKIFT+INSERT+PIL NER (NUM 2) |
| Visa Skumläsning Sammanfattning                         | INSERT+WINDOWS+PIL NER (NUM 2)    |
| Slå tal på och av                                       | INSERT+MELLANSLAG följt av S      |
| <b>Informativa</b>                                      |                                   |
| Avbryt Läsning  | CTRL                              |
| Säg Typsnitt (Font)                                     | INSERT+F                          |
| Läs Fönstertitel  | INSERT+T                          |
| Läs Fönstrets Namn och Text                             | INSERT+TABB                       |
| JAWS Sök (Find)   | CTRL+INSERT+F                     |



|   |                                     |
|---|-------------------------------------|
| <b>JAWS Sök Nästa</b>                     | <b>INSERT+F3</b>                    |
| <b>JAWS Sök Föregående</b>                | <b>INSERT+SKIFT+F3</b>              |
| <b>Läs översta raden i fönstret</b>       | <b>INSERT+END</b>                   |
| <b>Läs Nedersta Raden i Fönstret</b>      | <b>INSERT+PAGE DOWN</b>             |
| <b>Läs Markerad Text</b>                  | <b>INSERT+SKIFT+PIL NER (NUM 2)</b> |
| <b>Programmets Version</b>                | <b>CTRL+INSERT+V</b>                |
| <b>För markörer och mus</b>               |                                     |
| <b>PC Markör</b>                          | <b>NUM PLUS</b>                     |
| <b>JAWS Markör</b>                        | <b>NUM MINUS</b>                    |
| <b>Dra PC Markör till JAWS Markör</b>     | <b>INSERT+NUM PLUS</b>              |
| <b>Dra JAWS Markör till PC Markör</b>     | <b>INSERT+NUM MINUS</b>             |
| <b>Vänster Musclick</b>                   | <b>NUM /</b>                        |
| <b>Höger Musknapp</b>                     | <b>NUM *</b>                        |
| <b>Dra och Släpp</b>                      | <b>CTRL+INSERT+NUM /</b>            |
| <b>Begränsa JAWS Markör (Restrict)</b>    | <b>INSERT+R</b>                     |
| <b>I Dialogrutor</b>                      |                                     |
| <b>Läs Förvald knapp i Dialogrutan</b>    | <b>INSERT+E</b>                     |
| <b>Läs Fönstret från Början till Slut</b> | <b>INSERT+B</b>                     |
| <b>Läs Ord i Sammanhang (Context)</b>     | <b>INSERT+C</b>                     |
| <b>Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent</b> | <b>SKIFT+NUM 5</b>                  |
| <b>Öppna Kombinationsruta</b>             | <b>ALT+PIL NER (NUM 2)</b>          |
| <b>Stäng Kombinationsruta</b>             | <b>ALT+PIL UPP (NUM 8)</b>          |
| <b>Notera Förloppsindikators Status</b>   | <b>INSERT+TABB</b>                  |
| <b>För Hjälp</b>                          |                                     |
| <b>Aktuell Hjälp</b>                      | <b>INSERT+F1</b>                    |
| <b>Tangentbordshjälp</b>                  | <b>INSERT+1</b>                     |
| <b>JAWS Hjälp för Programmet</b>          | <b>Dubbeltryckning INSERT+F1</b>    |
| <b>Hjälp med Snabbtangenter</b>           | <b>INSERT+H</b>                     |
| <b>Hjälp med Windowstangenter</b>         | <b>INSERT+W</b>                     |

|  |  |
|--|--|
| <b>JAWS Fönster</b>  | <b>INSERT+J</b>  |
| <b>Uppdatera skärm</b>   | <b>INSERT+ESC</b>  |
| <b>Ändra JAWS inställningar</b>  | <b>INSERT+V</b>  |
| <b>Kör JAWS Hjälpprogram</b>   | <b>INSERT+F2</b>   |
| <b>Avsluta JAWS</b>  | <b>INSERT+F4</b>   |
| <b>Fönsterlista</b>  | <b>INSERT+F10</b>  |
| <b>Välj en Ikon i Systemfältet</b>   | <b>INSERT+F11</b>  |
| <b>Säg Systemtiden</b>   | <b>INSERT+F12</b>  |
| <b>Namnge Grafik</b>   | <b>INSERT+G</b>  |
| <b>Automatisk Grafik Namngivning</b>                                       | <b>CTRL+INSERT+G</b>   |
| <b>Släpp Igenom Nästa</b>  | <b>INSERT+3 på siffrerad</b>                                 |
| <b>Virtuellt Fönster (Window)</b>  | <b>ALT+INSERT+W</b>  |
| <b>Välj Schema</b>   | <b>ALT+INSERT+S</b>  |
| <b>Välj Talsyntes</b>  | <b>CTRL+INSERT+S</b>   |
| <b>Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy</b>                                    | <b>CTRL+INSERT+n, där n är ett värde från 1, 2, 3 till 0</b> |
| <b>Kopiera Markerad Text till FS Klippbok (Copy)</b>                       | <b>WINDOWS+C</b>   |
| <b>För Frames</b>  |  |
| <b>Sätt övre vänster hörn</b>  | <b>CTRL+SKIFT+Å</b>  |
| <b>Sätt nedre höger hörn</b>   | <b>CTRL+SKIFT+” (höger om Å)</b>                             |
| <b>Skapa Frame efter fönstret</b>  | <b>Dubbeltryckning CTRL+SKIFT+Å</b>                          |
| <b>För JAWS Tandem</b>   |  |
| <b>Avsluta JAWS Tandemsession</b>  | <b>INSERT+ALT+T</b>  |
| <b>Skifta mellan måldator och kontrollator (endast från kontrollatorn)</b> | <b>INSERT+ALT+TAB</b>  |
| <b>Skifta Bild På eller Av på kontrollatorn (endast på kontrollatorn)</b>  | <b>INSERT+CTRL+SKIFT+V</b>                                   |
| <b>Starta Sökaren</b>  | <b>INSERT+MELLANSLAG följt av R</b>                          |
| <b>Starta Sökaren med dess primära uppslagskälla</b>                       | <b>INSERT+WINDOWS+R</b>                                      |

## För att läsa text

|   |                                 |
|---|---------------------------------|
| Läs Tecken                                | CAPS LOCK+KOMMA                 |
| Läs Tecken Fonetiskt                      | Dubbeltryckning CAPS LOCK+KOMMA |
| Säg Föregående Tecken                     | CAPS LOCK+M                     |
| Läs Nästa Tecken                          | CAPS LOCK+PUNKT                 |
| Läs Ord                                   | CAPS LOCK+K                     |
| Bokstavera Ord                            | Dubbeltryckning CAPS LOCK+K     |
| Läs Föregående Ord                        | CAPS LOCK+J                     |
| Läs Nästa Ord                             | CAPS LOCK+L                     |
| Läs Rad                                   | CAPS LOCK+I                     |
| Bokstavera Rad                            | Dubbeltryckning CAPS LOCK+I     |
| Läs Föregående Rad                        | CAPS LOCK+U                     |
| Läs Nästa Rad                             | CAPS LOCK+O                     |
| Läs Mening                                | CAPS LOCK+H                     |
| Läs Föregående Mening                     | CAPS LOCK+Y                     |
| Läs Nästa Mening                          | CAPS LOCK+N                     |
| Läs Stycke                                | CAPS LOCK+CTRL+I                |
| Läs Föregående Stycke                     | CAPS LOCK+CTRL+U                |
| Läs Nästa Stycke                          | CAPS LOCK+CTRL+O                |
| Läs till Markör                           | CAPS LOCK+SKIFT+J               |
| Läs från Markör                           | CAPS LOCK+SKIFT+L               |
| Läs löpande                               | CAPS LOCK+A                     |
| Backa under Löpande Läsning               | PIL VÄNSTER                     |
| Framåt under Löpande Läsning              | PIL HÖGER                       |
| Säg Färg                                  | CAPS LOCK+5                     |
| Öka talhastighet under löpande läsning    | PAGE UP                         |
| Minska talhastighet under löpande läsning | PAGE DOWN                       |

|   |                                    |
|---|------------------------------------|
| Öka talhastigheten när löpande läsning inte är igång    | ALT+CTRL+PAGE UP (NUM 9)           |
| Minska talhastigheten när löpande läsning inte är igång | ALT+CTRL+PAGE DOWN (NUM 3)         |
| Uppdatera skärmen                                       | CAPS LOCK+ESC                      |
| Starta Skumläsning                                      | CAPS LOCK+CTRL+PIIL NER            |
| Ändra Inställning för Skumläsning                       | CAPS LOCK+CTRL+SKIFT+□<br>PIIL NER |
| Visa Skumläsning Sammanfattning                         | CAPS LOCK+WINDOWS+PIIL NER         |
| Slå tal på och av                                       | INSERT+MELLANSLAG följt av S       |

### Informativa

|                               |                    |
|-------------------------------|--------------------|
| Avbryt Läsning                | CTRL               |
| Säg Typsnitt (Font)           | CAPS LOCK+F        |
| Läs Fönstertitel              | CAPS LOCK+T        |
| Läs Fönstrets Namn och Text   | CAPS LOCK+TABB     |
| JAWS Sök (Find)               | CAPS LOCK+ CTRL+F  |
| JAWS Sök Nästa                | CAPS LOCK+F3       |
| JAWS Sök Föregående           | CAPS LOCK+SKIFT+F3 |
| Läs översta raden i fönstret  | CAPS LOCK+SKIFT+Y  |
| Läs Nedersta Raden i Fönstret | CAPS LOCK+SKIFT+N  |
| Läs Markerad Text             | CAPS LOCK+SKIFT+A  |
| Programmets Version           | CAPS LOCK+CTRL+V   |

### För markörer och mus

|                                |                  |
|--------------------------------|------------------|
| PC Markör                      | CAPS LOCK+Ö      |
| JAWS Markör                    | CAPS LOCK+P      |
| Dra PC Markör till JAWS Markör | CAPS LOCK+Ä      |
| Dra JAWS Markör till PC Markör | CAPS LOCK+Å      |
| Vänster Musclick               | CAPS LOCK+8      |
| Höger Musknapp                 | CAPS LOCK+9      |
| Vänster Musknapp Lås           | CTRL+WINDOWS+8   |
| Höger Musknapp Lås             | CTRL+WINDOWS+9   |
| Dra och Släpp                  | CAPS LOCK+CTRL+8 |

### I Dialogrutor

|                                    |                       |
|------------------------------------|-----------------------|
| Läs Förvald knapp i Dialogrutan    | CAPS LOCK+E           |
| Läs Fönster i Tabbordning          | CAPS LOCK+B           |
| Läs Ord i Sammanhang (Context)     | CAPS LOCK+C           |
| Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent | CAPS LOCK+SKIFT+KOMMA |
| Öppna Kombinationsruta             | ALT+PIL NER (NUM 2)   |
| Stäng Kombinationsruta             | ALT+PIL UPP (NUM 8)   |
| Notera Förloppsindikators Status   | CAPS LOCK+TABB        |

### För Hjälp

|                            |                              |
|----------------------------|------------------------------|
| Aktuell Hjälp              | CAPS LOCK+F1                 |
| Tangentbordshjälp          | CAPS LOCK+1                  |
| JAWS Hjälp för Programmet  | Dubbeltryckning CAPS LOCK+F1 |
| Hjälp med Snabbtangenter   | INSERT+H                     |
| Hjälp med Windowstangenter | CAPS LOCK+W                  |

### Diverse

|   |   |
|---|---|
| JAWS Fönster                                  | INSERT+J  |
| Uppdatera skärm                               | CAPS LOCK+ESC   |
| Ändra JAWS inställningar                      | CAPS LOCK+V   |
| Kör JAWS Hjälpprogram                         | CAPS LOCK+F2  |
| Avsluta JAWS                                  | CAPS LOCK+F4  |
| Fönsterlista                                  | CAPS LOCK+F10   |
| Välj en Ikon i Systemfältet                   | CAPS LOCK+F11   |
| Säg Systemtiden                               | CAPS LOCK+F12   |
| Namnge Grafik                                 | CAPS LOCK+G   |
| Automatisk Grafik Namngivning                 | CAPS LOCK+CTRL+G                                      |
| Släpp Igenom Nästa                            | CAPS LOCK+3   |
| Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy              | CTRL+INSERT+n, där n är ett värde från 1, 2, 3 till 0 |
| Kopiera Markerad Text till FS Klippbok (Copy) | WINDOWS+C   |

### För Frames

|                            |                              |
|----------------------------|------------------------------|
| Sätt övre vänster hörn     | CTRL+SKIFT+Å                 |
| Sätt nedre höger hörn      | CTRL+SKIFT+” (höger om Å)    |
| Skapa Frame efter fönstret | CTRL+SKIFT+Å dubbeltryckning |

### För JAWS Tandem

|   |                     |
|---|---------------------|
| Avsluta JAWS Tandemsession  | INSERT+ALT+T        |
| Skifta mellan måldator och kontrollator (endast från kontrollatorn) | INSERT+ALT+TAB      |
| Skifta Bild På eller Av på kontrollatorn (endast på kontrollatorn)  | INSERT+CTRL+SKIFT+V |

### För Sökaren

|   |                                 |
|---|---------------------------------|
| Starta Sökaren                                | CAPS LOCK+MELLANSLAG följt av R |
| Starta Sökaren med dess primära uppslagskälla | CAPS LOCK+WINDOWS+R             |

## Allmänna

|                                     |                        |
|-------------------------------------|------------------------|
| Hjälp                               | F1                     |
| Öppna Startmenyn                    | WINDOWS eller CTRL+ESC |
| Starta Utforskaren                  | WINDOWS+E              |
| Öppna Dialogen Kör                  | WINDOWS+R              |
| Sök Fil eller Mapp från Skrivbordet | F3                     |
| Minimera Alla Program               | WINDOWS+M              |
| Skifta mellan öppna program         | ALT+TABB               |
| Stäng aktuellt program              | ALT+F4                 |

## För Windows och Menyner

|                                       |                           |
|---------------------------------------|---------------------------|
| Öppna menyn för programkontroll       | ALT+MELLANSLAG            |
| Flytta till aktuellt programs menyrad | ALT                       |
| Välj ett menyalternativ               | ENTER                     |
| Flytta mellan menyer                  | ALT, PILTANGENTER         |
| Avbryt eller stäng en meny            | ESC                       |
| Avbryt eller stäng en meny            | ALT                       |
| Öppna menyn för fönsterkontroll       | ALT+STRECK (-)            |
| Stäng ett underfönster                | CTRL+F4                   |
| Öppna Snabbmenyn                      | SNABBMENY eller SKIFT+F10 |

## I Dialogrutor

|  |                                  |
|--|----------------------------------|
| Flytta mellan dialogens kontroller       | TABB                             |
| Flytta bakåt mellan dialogens kontroller | SKIFT+TABB                       |
| Flytta till annan flik                   | CTRL+TABB                        |
| Flytta andra hållet mellan flikar        | CTRL+SKIFT+TABB                  |
| Markera eller avmarkera i lista          | MELLANSLAG eller CTRL+MELLANSLAG |
| Kryssa i och ur kryssruta                | MELLANSLAG                       |

### För att läsa text

|                             |                  |
|-----------------------------|------------------|
| Flytta ett tecken vänster   | PIL VÄNSTER      |
| Flytta ett tecken höger     | PIL HÖGER        |
| Flytta ett ord vänster      | CTRL+PIL VÄNSTER |
| Flytta ett ord höger        | CTRL+PIL HÖGER   |
| Flytta till början av raden | HOME             |
| Flytta till slutet av raden | END              |
| Flytta ett stycke upp       | CTRL+PIL UPP     |
| Flytta ett stycke ner       | CTRL+PIL NER     |
| Rulla upp en skärm          | PAGE UP          |
| Rulla ner en skärm          | PAGE DOWN        |
| Flytta till början          | CTRL+HOME        |
| Flytta till slutet          | CTRL+END         |

### För redigering av text

|   |   |
|---|---|
| Kopiera   | CTRL+C  |
| Klipp ut  | CTRL+X  |
| Klistra in  | CTRL+V  |
| Läs innehållet i klippbordet<br>(Desktop eller Laptop Layout) | WINDOWS+INSERT+X eller WIN-<br>DOWS+CAPS LOCK+X |
| Ångra   | CTRL+Z  |
| Radera aktuellt tecken  | DELETE  |
| Ta bort föregående tecken                                     | BACKSTEG  |
| Markera ett tecken vänster                                    | SKIFT+PIL VÄNSTER                               |
| Markera ett tecken höger                                      | SKIFT+PIL HÖGER                                 |
| Markera ett ord vänster                                       | CTRL+SKIFT+PIL VÄNSTER                          |
| Markera ett ord höger   | CTRL+SKIFT+PIL HÖGER                            |
| Markera till början av raden                                  | SKIFT+HOME                                      |
| Markera till slutet av raden                                  | SKIFT+END                                       |
| Markera till början   | CTRL+SKIFT+HOME                                 |
| Markera till slutet   | CTRL+SKIFT+END                                  |
| Markera allt  | CTRL+A  |



### För Windows Utforskaren

|  |                     |
|--|---------------------|
| Ta bort filer                            | DELETE              |
| Byt namn på fil eller mapp               | F2                  |
| Öppna Egenskaper för vald fil eller mapp | ALT+ENTER           |
| Uppdatera fönstret                       | F5                  |
| Byt mellan delfönster                    | TABB och SKIFT+TABB |
| Upp en nivå                              | BACKSTEG            |

### Problemlösning vid Avinstallering och Installering

- Installera och avinstallera med ett användarkonto som har administratörsrättighet.
- Om något går fel under installationen eller om du avbryter installationsprogrammet, starta om datorn innan du försöker köra installationsprogrammet igen.
- Om du avinstallerar en föregående JAWS build, skall du först starta om datorn innan du kör installationsprogrammet igen, om det har förflutit mer än 40 minuter sedan den senaste omstarten av systemet, eller tiden för runtime har löpt ut.
- Om du efter installationen märker att din brandvägg spärrar JAWS från att köras, kan du behöva starta om och hålla ner JAWStangenten medan du startar JAWS

För att tvinga JAWS att köras i 40 minutersläge. Lägg sedan till jfw.exe i din brandväggs lista med undantagna program.

Om du har problem som ingen annan kan upprepa, avinstallera först den senaste versionen, rensa sedan din Tempkatalog, och installera sedan den aktuella versionen.

Gå till c:\Documents and Settings\Användarnamn\LocalSettings\temp. Användarnamn är namnet på ditt användarkonto eller namnet som du loggar in med.

För mer tips, gå till [www.freedomscientific.se](http://www.freedomscientific.se) under länk FAQ